§ 101
Selvitys ympäristöministeriölle vuonna 2012 tehdyistä pilaantuneen maaperän puhdistamispäätöksistä

HEL 2013-003390 T 11 00 02

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa ympäristöministeriölle vuonna 2012 pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtyjen päätösten yhteenvetona seuraavan selvityksen:

Päätösten määrä, käsittelyajat ja maksu

Ympäristöministeriön 20.1.2005 ja 3.12.2010 päättämän toimivaltasiirron mukaisesti ympäristölautakunta päättää Helsingin alueen pilaantuneen maaperän puhdistamisen ympäristöluvista. Ympäristölautakunnalle ei tullut yhtään ympäristölupahakemusta päätettäväksi vuonna 2012.

Ympäristöpäällikkö, jolle ilmoituksista tehtävien puhdistamispäätösten toimivalta on siirretty, teki vuonna 2012 päätöksen 10 pilaantuneen maaperän puhdistamisilmoituksesta.

Ilmoitusten käsittelyajat olivat 13–56 päivää, keskimäärin 31 päivää.

Pilaantuneen maaperän puhdistamispäätöksestä ympäristökeskus peri alkuvuonna 1 410 euron ja ympäristöluvasta 4 590 euron kiinteän maksun. Uusi taksa tuli voimaan 22.5.2012, jonka jälkeen ympäristöluvasta perittiin 4 700 euron ja ilmoituspäätöksestä 1 440 euron maksu.

Puhdistuskohteet

Vuonna 2012 puhdistamisilmoitukset koskivat neljää asuinkäyttöön tulevaa aluetta, kolmea toimisto- tai liikekorttelia ja kolmea katu-, puisto- tai virkistystoiminnan aluetta.

Kiinteistöjen maaperän puhdistaminen johtui yleensä alueen maankäytön muutoksesta ja ajoittui lisä- tai uudelleen rakentamisen yhteyteen.

Ilmoituspäätökset

Puhdistamisilmoitukset ovat täyttäneet ympäristönsuojelulain 78.2 §:ssä määritellyn ilmoitusmenettelyn perusteet. Puhdistettavien kiinteistöjen maaperän pilaantuneisuus on alustavasti selvitetty yleensä kaavoitusvaiheessa ja sen laatu ja laajuus tarkemmin tontin

kunnostussuunnittelun yhteydessä ja viimeistään päätöksessä annetun lisätutkimusmääräyksen toteuttamiseksi. Puhdistusmenetelmänä on käytetty yleensä pilaantuneen maan pois kaivamista ja lisäksi osittaista haitta-ainepitoisten maiden eristämistä maanpinnasta vähintään 0,5 metrin syvyydelle. Kunnostusten ympäristön pilaantumisen vaara on arvioitu ja haitat ehkäisty suunnitelluilla varotoimilla.

Puhdistusilmoituksissa on sovellettu valtioneuvoston asetuksen (214/2007) säännöksiä, joiden mukaan pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioidaan jokaiselle kohteelle erikseen ja soveltaen säädettyjä pilaantuneisuuden pitoisuusarvoja. Pienten alueiden, esimerkiksi yhden tontin kunnostamista koskevissa puhdistusilmoituksissa on usein tavoitteena asetuksen liitteessä esitetyt, eri maankäyttöön soveltuvat ohjearvot ilman mittavaa riskinarviointia.

Suurille, yhtenäisille kunnostusalueille on valittu laskennalliseen riskinarvioon perustuvat haitta-aineiden tavoitepitoisuudet, jotka voivat poiketa huomattavastikin asetuksen mukaisista viitearvoista. Puhdistustavoitteen ylärajaksi syvälle maakerroksiin on hyväksytty myös ainekohtaisia vaarallisen jätteen viitearvoja, jos riskilaskennalla ja -arvioinnilla on osoitettu, että kyseisessä kunnostuskohteessa ei aiheuteta terveys- tai ympäristöriskiä tai riittävät riskinhallintatoimet toteutetaan.

Helsingin ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee jatkossa entistä perusteellisemmin ympäristönsuojelulain mukaisen lupamenettelyn muodon pilaantuneen maaperän puhdistamisasiassa saatuaan Vaasan hallinto-oikeuden päätökset vuonna 2012, jotka koskivat kahta ympäristökeskuksen vuosina 2009 ja 2010 tekemien maaperän puhdistamispäätösten valitusasiaa. Hallinto-oikeus katsoi, että kyseessä olevien laajojen alueiden pilaantuneen maaperän puhdistaminen olisi tullut ratkaista ympäristölupamenettelyssä, koska asia oli poikkeuksellisen laaja ja hankala käsiteltäväksi ilmoitusmenettelyssä, asia vaati selvästi 30 vuorokauden määräaikaa ylittävän käsittelyajan ja koska toiminnasta saattoi aiheutua pohjaveden ja vesistön pilaantumisen vaaraa.

Päätösten mukainen maaperän puhdistaminen

Vuoden 2012 päätösten mukaisissa puhdistustöissä kunnostusmenetelmäksi on esitetty yleensä massanvaihtoa. Asuinkäyttöön puhdistettavien tonttien vähintään puolen metrin paksuisen pintakerroksen tavoitepitoisuutena on käytetty alempaa ohjearvoa tai kynnysarvoa. Teollisuuskäyttöön jäävillä tai rakennettavilla tonteilla sekä katualueilla puhdistuksen tavoitepitoisuutena on käytetty ylempää ohjearvoa. Alemman ohjearvopitoisuuden ylittävät kunnostusalueelle jäävät maa-ainekset on

eristetty tiiviillä maakerroksella, yleensä myös asfaltilla. Pilaantunut kaivumaa toimitetaan muualle luvalliseen käsittelyyn kaatopaikalle tai laitokseen tai käytetään yhä useammin hyödyksi syntypaikan alueella täytöissä tai erillisissä melueste- tai maisemarakenteissa.

Maaperän puhdistamishankkeet ovat ajoittuneet yleensä tonttien rakentamisen vuoksi tarpeellisen maankaivun yhteyteen.

Puhdistustavoitteen saavuttaminen on tarkastettu mittaamalla kaivualueen pohjan ja reunojen jäännöspitoisuudet. Maaperään jätetyt alemman ohjearvopitoisuuden ylittävät maat on merkitty myöhemminkin havaittavalla huomiorakenteella ja dokumentoitu karttoihin. Puhdistamisen kulku on esitetty puhdistustyöstä laaditussa loppuraportissa.

Vuonna 2012 kunnostusaluekohtainen kaivettavien pilaantuneiden massojen määrä oli 28–65 000 tonnia, ja niitä oli yhteensä noin 186 000 tonnia, mistä yli 80 000 tonnia oli öljyn pilaamaa, noin 43 000 tonnia raskasmetallien pilaamaa ja 580 tonnia syanidien pilaamaa. Molempien haitta-aineryhmien, öljyn ja raskasmetallien, pilaamia maita poistettiin 63 000 tonnia. Maat toimitettiin 14 eri käsittely- tai loppusijoituspaikkaan.

Osa kunnostuksista tehtiin alueilla, joiden maaperän puhdistamiseen Uudenmaan ympäristökeskus (nykyisin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto) tai Helsingin ympäristökeskus ovat antaneet päätöksen ennen vuotta 2012.

Rekisteritiedot

Ympäristökeskus ylläpitää osaltaan valtakunnallista maaperän tilan tietojärjestelmää, jossa vuoden 2012 lopussa oli tiedot 700 Helsingin kohteesta.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Merja Kurki-Suonio, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32007
merja.kurki-suonio(a)hel.fi

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Uudenmaan ELY-keskus
(Ympäristö ja luonnonvarat)

Ympäristövalvontayksikkö

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättänee antaa ympäristöministeriölle vuonna 2012 pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtyjen päätösten yhteenvetona seuraavan selvityksen:

Päätösten määrä, käsittelyajat ja maksu

Ympäristöministeriön 20.1.2005 ja 3.12.2010 päättämän toimivaltasiirron mukaisesti ympäristölautakunta päättää Helsingin alueen pilaantuneen maaperän puhdistamisen ympäristöluvista. Ympäristölautakunnalle ei tullut yhtään ympäristölupahakemusta päätettäväksi vuonna 2012.

Ympäristöpäällikkö, jolle ilmoituksista tehtävien puhdistamispäätösten toimivalta on siirretty, teki vuonna 2012 päätöksen 10 pilaantuneen maaperän puhdistamisilmoituksesta.

Ilmoitusten käsittelyajat olivat 13–56 päivää, keskimäärin 31 päivää.

Pilaantuneen maaperän puhdistamispäätöksestä ympäristökeskus peri alkuvuonna 1 410 euron ja ympäristöluvasta 4 590 euron kiinteän maksun. Uusi taksa tuli voimaan 22.5.2012, jonka jälkeen ympäristöluvasta perittiin 4 700 euron ja ilmoituspäätöksestä 1 440 euron maksu.

Puhdistuskohteet

Vuonna 2012 puhdistamisilmoitukset koskivat neljää asuinkäyttöön tulevaa aluetta, kolmea toimisto- tai liikekorttelia ja kolmea katu-, puisto- tai virkistystoiminnan aluetta.

Kiinteistöjen maaperän puhdistaminen johtui yleensä alueen maankäytön muutoksesta ja ajoittui lisä- tai uudelleen rakentamisen yhteyteen.

Ilmoituspäätökset

Puhdistamisilmoitukset ovat täyttäneet ympäristönsuojelulain 78.2 §:ssä määritellyn ilmoitusmenettelyn perusteet. Puhdistettavien kiinteistöjen maaperän pilaantuneisuus on alustavasti selvitetty yleensä kaavoitusvaiheessa ja sen laatu ja laajuus tarkemmin tontin kunnostussuunnittelun yhteydessä ja viimeistään päätöksessä annetun lisätutkimusmääräyksen toteuttamiseksi. Puhdistusmenetelmänä on käytetty yleensä pilaantuneen maan pois kaivamista ja lisäksi osittaista haitta-ainepitoisten maiden eristämistä maanpinnasta vähintään 0,5

metrin syvyydelle. Kunnostusten ympäristön pilaantumisen vaara on arvioitu ja haitat ehkäisty suunnitelluilla varotoimilla.

Puhdistusilmoituksissa on sovellettu valtioneuvoston asetuksen (214/2007) säännöksiä, joiden mukaan pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioidaan jokaiselle kohteelle erikseen ja soveltaen säädettyjä pilaantuneisuuden pitoisuusarvoja. Pienten alueiden, esimerkiksi yhden tontin kunnostamista koskevissa puhdistusilmoituksissa on usein tavoitteena asetuksen liitteessä esitetyt, eri maankäyttöön soveltuvat ohjearvot ilman mittavaa riskinarviointia.

Suurille, yhtenäisille kunnostusalueille on valittu laskennalliseen riskinarvioon perustuvat haitta-aineiden tavoitepitoisuudet, jotka voivat poiketa huomattavastikin asetuksen mukaisista viitearvoista. Puhdistustavoitteen ylärajaksi syvälle maakerroksiin on hyväksytty myös ainekohtaisia vaarallisen jätteen viitearvoja, jos riskilaskennalla ja -arvioinnilla on osoitettu, että kyseisessä kunnostuskohteessa ei aiheuteta terveys- tai ympäristöriskiä tai riittävät riskinhallintatoimet toteutetaan.

Helsingin ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee jatkossa entistä perusteellisemmin ympäristönsuojelulain mukaisen lupamenettelyn muodon pilaantuneen maaperän puhdistamisasiassa saatuaan Vaasan hallinto-oikeuden päätökset vuonna 2012, jotka koskivat kahta ympäristökeskuksen vuosina 2009 ja 2010 tekemien maaperän puhdistamispäätösten valitusasiaa. Hallinto-oikeus katsoi, että kyseessä olevien laajojen alueiden pilaantuneen maaperän puhdistaminen olisi tullut ratkaista ympäristölupamenettelyssä, koska asia oli poikkeuksellisen laaja ja hankala käsiteltäväksi ilmoitusmenettelyssä, asia vaati selvästi 30 vuorokauden määräaikaa ylittävän käsittelyajan ja koska toiminnasta saattoi aiheutua pohjaveden ja vesistön pilaantumisen vaaraa.

Päätösten mukainen maaperän puhdistaminen

Vuoden 2012 päätösten mukaisissa puhdistustöissä kunnostusmenetelmäksi on esitetty yleensä massanvaihtoa. Asuinkäyttöön puhdistettavien tonttien vähintään puolen metrin paksuisen pintakerroksen tavoitepitoisuutena on käytetty alempaa ohjearvoa tai kynnysarvoa. Teollisuuskäyttöön jäävillä tai rakennettavilla tonteilla sekä katualueilla puhdistuksen tavoitepitoisuutena on käytetty ylempää ohjearvoa. Alemman ohjearvopitoisuuden ylittävät kunnostusalueelle jäävät maa-ainekset on eristetty tiiviillä maakerroksella, yleensä myös asfaltilla. Pilaantunut kaivumaa toimitetaan muualle luvalliseen käsittelyyn kaatopaikalle tai laitokseen tai käytetään yhä useammin hyödyksi syntypaikan alueella täytöissä tai erillisissä melueste- tai maisemarakenteissa.

Maaperän puhdistamishankkeet ovat ajoittuneet yleensä tonttien rakentamisen vuoksi tarpeellisen maankaivun yhteyteen.

Puhdistustavoitteen saavuttaminen on tarkastettu mittaamalla kaivualueen pohjan ja reunojen jäännöspitoisuudet. Maaperään jätetyt alemman ohjearvopitoisuuden ylittävät maat on merkitty myöhemminkin havaittavalla huomiorakenteella ja dokumentoitu karttoihin. Puhdistamisen kulku on esitetty puhdistustyöstä laaditussa loppuraportissa.

Vuonna 2012 kunnostusaluekohtainen kaivettavien pilaantuneiden massojen määrä oli 28–65 000 tonnia, ja niitä oli yhteensä noin 186 000 tonnia, mistä yli 80 000 tonnia oli öljyn pilaamaa, noin 43 000 tonnia raskasmetallien pilaamaa ja 580 tonnia syanidien pilaamaa. Molempien haitta-aineryhmien, öljyn ja raskasmetallien, pilaamia maita poistettiin 63 000 tonnia. Maat toimitettiin 14 eri käsittely- tai loppusijoituspaikkaan.

Osa kunnostuksista tehtiin alueilla, joiden maaperän puhdistamiseen Uudenmaan ympäristökeskus (nykyisin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto) tai Helsingin ympäristökeskus ovat antaneet päätöksen ennen vuotta 2012.

Rekisteritiedot

Ympäristökeskus ylläpitää osaltaan valtakunnallista maaperän tilan tietojärjestelmää, jossa vuoden 2012 lopussa oli tiedot 700 Helsingin kohteesta.

Esittelijä

Ympäristöministeriö on velvoittanut toimivallan siirtoa koskevissa päätöksissään ympäristölautakuntaa antamaan vuosittain selvityksen pilaantunutta maaperää koskevista ympäristölupa- ja puhdistamisilmoituspäätöksistä, käsittelyajoista, maksuista ja käsiteltyjen asioiden luonteesta.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Merja Kurki-Suonio, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32007
merja.kurki-suonio(a)hel.fi

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus
Uudenmaan ELY-keskus
(Ympäristö ja luonnonvarat)
Ympäristövalvontayksikkö